

Redactie:

Mr. H. Singer-Dekker
Burg. Elsenlaan 147
Rijswijk-Z.H.
Telef. (070) 11 98 43

Administratie:

Oudegracht 152
Utrecht

Versijnt
Maandelijks

Abonnementsprijs
f 3.— per jaar

MEI 1961
10e JAARGANG

HUMANISTISCHE DOCUMENTATIEDIENST

Uitgave van de Stichting Humanistisch Centrum Mens en Wereld

I N H O U D S O P G A V E

HUMANISTISCH VERBOND

Congres 1961 te Zwolle	Blz. 75
Hoofdbestuur	" 75/76
Bijeenkomst Raad van Advies	" 76
4-mei herdenkingen	" 76
Overdruk artikel Dr. H.J. Roethof	" 76
Benoeming vormingsleider voor jongeren	" 76
Buitenlands contact	" 77

HUMANISTISCHE STICHTING SOCRATES

Landdag	" 77
---------	------

HUMANITAS

Samenwerking met Hervormden in Friesland	" 77
Collecte afdeling Rotterdam	" 77
Aanstelling van afdelings-maatschappelijk werkers	" 77
Gewestelijke opbouw van Humanitas	
Gelderland - Friesland - Groningen	" 78
Naamsverandering van de Sectie Kinderbescherming in Sectie Jeugdzaken	" 78/79

HUMANISTISCHE JONGEREN GEMEENSCHAP

Zeiltreктоcht	" 79
Pinksterkamp	" 79
Studieweekend	" 79

HUMANISTISCHE JEUGDBEWEGING

Zeilkamp	" 79
Pinksterkamp	" 79
"Trefpunt"	" 79

STUDENTEN VERENIGING OP HUMANISTISCHE GRONDSLAG "SOCRATES"

Conferentie	" 80
Zeilweekend	" 80

HUMANISTISCH THUISFRONT.

Tentoonstelling	" 80
Subsidies	" 80

HUMANISTISCHE WERKGEMEENSCHAP IN DE PARTIJ VAN DE ARBEID

"Vernieuwing"	" 80
---------------	------

RADIOLEZINGEN

Lezingen in de maanden mei en juni voor de V.A.R.A.	" 81
Lezing in de maand juni voor de A.V.R.O.	" 81

HUMANISTISCHE LITERATUUR

Blz. 81

NAGEKOMEN BERICHTEN

De Landdag in Ommen	"	81
Hare Majesteit de Koningin bezocht het A.H. Gerhardhuis (tehuis voor buitenkerkelijke bejaarden) te Amsterdam	"	82

VAN ALLE KANTEN

Verslagen, reportages enz.		
Het Congres van het Verbond in de pers	"	82/83
Kunsttentoonstelling in Het Hunehuis (Meppeler Courant)	"	83
De collecte van Humanitas in Rotterdam (Rotterdams Parool)	"	83
Forumgesprekken (Het Brabants Dagblad)	"	83/84/
	"	85
(De Gelderlander)	"	85
De Vereniging van Vrijzinnig Hervormden en de Remonstrantse Kring te Vlissingen (De Prov.Zeeuwse Courant)	"	85/86
Lezingen en beschouwingen		
Legerpredikant Ds. Zwarts over Humanistische geestelijke verzorging in het leger (Trouw)	"	86
Minister Korthals en de geestelijke verzorging in de IJsselmeerpolder (Mens en Wereld)	"	86/87
(Het Vrije Volk)	"	87/88
Humanistische geestelijke verzorging voor jeudige delinquenten (Het Eindhovens Dagblad)	"	88/89
Rubrieken (Het Parool)	"	89/90
(De Gelderlander)	"	90
Bevrijdend Denken over: Geestelijke verzorging in het leger	"	90
Kan een humanist in een persoonlijk God geloven?	"	90
Collecte-ruzie P.I.T. - Humanistisch Thuisfront	"	90
Congres Humanistisch Verbond	"	90/91/
	"	92

INTERNATIONAAL NIEUWS (Nagekomen)

Amerika	"	92
Verenigd Koninkrijk	"	92/93
België	"	93

HUMANISTISCH VERBOND

Congres 1961 te Zwolle.

Op 15 en 16 april hield het Humanistisch Verbond zijn tweejaarlijks congres te Zwolle.

Het congres werd verwelkomd in Zwolle's buitengewoon mooie raadhuys door de burgemeester en enkele wethouders, met een bijzonder sympathieke rede van de burgemeester, de heer Roelen, die zijn grote waardering uitdrukte voor het werk van het Verbond.

's-Middags om 16.00 uur begon het congres in de moderne schouwburgzaal "Odeon". Die eerste dag werd gestempeld door twee grote redevoeringen, die van de ondervoorzitter Mr.Dr. H.J. Roethof ter opening van het congres en die van de Verbondsvoorzitter Dr. J.P. van Praag, ter inleiding op het jaarverslag.

Dr. Roethof hieldde vooral de wijze waarop minister Visser had gemeend te kunnen onderzoeken of er voldoende grond was voor het mogelijk maken van geestelijke verzorging in het leger. Dat onderzoek bleek namelijk niet meer om het lijf te hebben dan enkele gesprekken met commandanten en vier willekeurige militairen. Dr. Roethof meende daarentegen, dat alleen door een experiment met humanistische geestelijke verzorging in enkele garnizoensplaatsen het bestaan aan deze behoefte kan worden vastgesteld.

Dr. van Praag legde in zijn bewogen rede er de nadruk op, dat de humanistische levensovertuiging, die vroeger het geestelijk bezit was van dichters, denkers en kunstenaars, tegenwoordig gemeengoed is geworden van de mensen van vandaag in de praktijk van het dagelijks leven. Een groot deel van de buitenkerkelijkheid heeft een eigen gezicht gekregen en handen om de eigen taak aan te vatten. Het Humanistisch Verbond is een oase geworden in een wereld van schotjesgeest, waar mensen van verschillende politieke richting, en ook met een verschillende wijze van benadering van de grote levensproblemen een plaats vinden en zich, ondanks die verschillen, met elkaar verbonden weten, aldus Dr. van Praag.

De Gemeenschap Zwolle bood na deze eerste, vrij drukke dag, als besluit nog een zeer gewaardeerd ontspanningsprogramma aan.

Op de zondagochtend werd een bezinningsbijeenkomst gehouden. Prof. Mr. A.D. Belinfante, Drs. D. de Vries en Mevrouw Mr. H. Singer-Dekker gaven hun visie, in korte speeches, op hetgeen zij als essentieel zagen in het lidmaatschap en de werkzaamheden van het Verbond. Het geheel werd omlijst door viool en pianomuziek.

Zondagsmiddags werd het hoogtepunt gevormd door de aanbidding van een bedrag van ruim f. 35.000.-- aan het Hoofdbestuur door de Heer Pols, namens de commissie Praktisch Humanisme. Dit bedrag was sinds 1 januari 1961 bij elkaar gebracht.

Het jaarverslag en de notulen van het vorige congres werden onveranderd goedgekeurd.

Hoofdbestuur.

Van het Hoofdbestuur traden de volgende leden af:

Mevrouw A.C. Terpstra-Heinrich, W. Coenders, Dr. D.H. Prins, Drs. H.E. Derksen en Dr. A.L. Constandse.

Nieuw benoemd werden:

Mevrouw J.K. van Eck, E.T. Hoven, J. de Leede, Mr. M.G. Rood en Drs. D. de Vries.

Het Hoofdbestuur is thans als volgt samengesteld:

Dr. J.P. van Praag,	voorzitter	Voorburg
Mr. Dr. H.J. Roethof,	ondervoorzitter	Voorburg
J. Bijleveld,	ondervoorzitter	Bennebroek
B.J. Max,	secretaris	Amersfoort
Drs. J. Koopman,	penningmeester	Voorburg
Dr. H. Bongers		Arnhem
Mej. Mr. J.J.Th. ten Broecke Hoekstra,		's-Gravenhage
Drs. J.H.P. Colpa,		Assen
Mevrouw J.K. van Eck,		Rotterdam
E.T. Hoven,		Amsterdam
J. de Leede,		Velp
Dr. E. Nordlohne,		Amsterdam
W.A. van Opijnen,		Emmen
Mr. M.G. Rood,		Amsterdam
Prof. Dr.B.W. Schaper		Oegstgeest
Mevrouw Mr. H. Singer-Dekker,		Rijswijk-Z.H.
P. Spigt,		Amsterdam
Prof. Dr. G. Stuiveling,		Hilversum
Mevrouw A. Treurniet-Wiersma,		's-Gravenhage
Drs. D. de Vries,		Enschede
Prof. Dr. L.G. van der Wal,		Delft

Bijeenkomst Raad van Advies.

Op 12 mei kwam de Raad van Advies in één der zalen van Hotel Central in Den Haag bijeen ter voortzetting van de discussie over de positie van het humanisme in de samenleving.

4-mei herdenkingen.

Ook dit jaar is door vele gemeenschappen de 4-mei herdenking gehouden. Waar samenwerking met anderen niet mogelijk was, geschiedde dit in eigen bijeenkomsten. De gemeenschap Utrecht is er ook dit jaar niet in geslaagd tot overeenstemming met het plaatselijke comité te komen, omdat enkele figuren hierin de humanisten willen weren. Noodgedwongen heeft men thans een eigen herdenkingsbijeenkomst gehouden in het Erasmushuis, waarvoor op grote schaal folders onder de bevolking zijn verspreid. Men hoopt overigens het volgende jaar aan de gezamenlijke herdenking te kunnen deelnemen, hetgeen ook door het gemeentebestuur op prijs zou worden gesteld.

Overdruk artikel Dr.H.J. Roethof.

Van een artikel in het Jubileumnummer van Mens en Wereld over de humanistische geestelijke verzorging van de hand van Mr.Dr. H.J. Roethof, waarin de nog steeds plaats vindende discriminatie nog eens scherp wordt belicht, is een overdruk gemaakt. Deze folder wordt door enkele gemeenschappen op ruime schaal verspreid.

Benoeming vormingsleider voor jongeren.

Het hoofdbestuur bekrachtigde de benoeming van de heer J. Cohen te Leiden tot vormingsleider voor jongeren.

Buitenlands contact.

Door de ondervoorzitter J. Bijleveld en de organisatie-secretaris Th.W. Polet werd een bezoek gebracht aan het bestuur van de Frei-religiöse Landesgemeinde Nordrhein-Westfalen, een regionale afdeling van de Bund Frei-religiöser Gemeinden Deutschlands. Hoofddoel van het bezoek was een wederzijdse oriëntatie en de voorbereiding van een gemeenschappelijke bespreking van besturen en functionarissen.

-0-

HUMANISTISCHE STICHTING SOCRATES

Landdag.

Op zondag 7 mei werd een landdag gehouden, ditmaal niet in de Internationale School voor Wijsbegeerte, maar in kasteel "Hoekelum" te Ede. Onderwerp was: "Redelijke Ethiek"; inleider: Dr. A. Daan; voorzitter was Prof. Dr. L.G. van der Wal.

Ruim 50 personen namen aan deze landdag deel. Dit aantal was verheugend, vooral wanneer men bedenkt, dat het onderwerp moeilijk is en zich vrijwel niet leent voor een populaire behandeling.

Niettemin is er met enthousiasme deelgenomen aan de nabespreking. De nieuwe omgeving, zo geheel anders dan de langzamerhand vertrouwd geworden School voor Wijsbegeerte, werd tenslotte toch zeer door de aanwezigen gewaardeerd.

-0-

NEDERLANDSE VERENIGING VOOR MAATSCHAPPELIJK WERK

"H U M A N I T A S"

Samenwerking Humanitas met Hervormden in Friesland.

In Appelscha en Ravenswoud hebben Humanitas en de Hervormden een basis voor praktische samenwerking gevonden. Tezamen richtten zij de Stichting Maatschappelijk Werk in Appelscha op, een unicum in Friesland. Ook de gemeente Ooststellingwerf neemt met een vertegenwoordiger in deze Stichting deel. Voor het maatschappelijk werk onder kerkelijken en buitenkerkelijken is aangetrokken de heer Sentener. De Stichting zal subsidie ontvangen van Rijk, provincie en gemeente.

Collecte afdeling Rotterdam.

Rotterdam heeft het streven naar records bij de opbrengst van de jaarlijkse collecte nog niet opgegeven. Dit jaar bracht de plaatselijke collecte f. 21.000.-- op (vorig jaar f. 15.000.--).

Aanstelling van afdelings-maatschappelijk werksters.

Per 1 april zijn aan de afdeling Amsterdam twee nieuwe maatschappelijk werksters toegevoegd, t.w.:
Mej. J.H. de Melker voor de opheffingsarbeid en Mej. A.E. Massce als halve kracht voor de gerepatrieerdenzorg, in de plaats van Mevr. T.Y. Hobma-Glastra.

Gewestelijke opbouw van Humanitas.

Gelderland.

Het gewest Gelderland heeft een gewestelijk bestuur gevormd, dat als eerste taak zal hebben de vorming van een gewestelijk centrum en de aanstelling van een provinciale functionaris.

Deze aanstelling zal niet lang meer op zich laten wachten, naar het zich laat aanzien.

Friesland.

In het gewest Friesland zal zeer binnenkort een provinciaal maatschappelijk werk-adviseur worden benoemd. Slechts bijzondere tegenslagen zouden dit kunnen verhinderen.

Groningen.

Als provinciaal maatschappelijk werk-adviseur voor Groningen is aangesteld Drs. B.S. Witte, Peperstraat 12, Groningen.

Naamsverandering van de Sectie Kinderbescherming in Sectie Jeugdzaken.

Het hoofdbestuur heeft, na uitgebreid overleg met en voorlichting van de betrokken landelijke sectie, besloten de naam van de sectie kinderbescherming te veranderen in Sectie Jeugdzaken.

Onder deze sectie ressorteren van oudsher de subsectie voogdij en de subsectie gezinsvoogdij, terwijl het bestuur van de Stichting Kindertehuizen van Humanitas, die juridisch zelfstandig is doch statutair aan het hoofdbestuur van Humanitas gebonden is, in geëigende gevallen ook als subsectie van "jeugdzaken" fungeert.

Bovendien heeft het bestuur kort geleden in principe besloten tot instelling van een nieuwe subsectie voor bijzonder jeudwerk.

Het hoofdbestuur heeft vastgesteld dat bijzonder jeudwerk (dus niet het z.g. vrije jeudwerk) in bepaalde omstandigheden mede tot de taak van Humanitas kan worden gerekend.

Omtrent de wijze van organisatie (landelijk en plaatselijk) en van uitvoering van deze soort werkzaamheden is overleg gaande met de Federatie Ankerclubhuiswerk en het Humanistisch Verbond.

Dit overleg draagt thans nog een oriënterend karakter. Bedoeld overleg wordt gevoerd door een commissie, die het bestuur heeft ingesteld.

Een der voor sommige afdelingsbesturen interessante overwegingen van het hoofdbestuur, toen het de nadruk legde op bijzonder jeudwerk als taak voor Humanitas luidde als volgt:

"Het bestuur heeft er oog voor dat de verhoudingen op het platteland heel anders kunnen liggen dan in de grote steden waar het jeudwerk zeer methodisch en in goed onderscheidbare vormen wordt uitgevoerd. Ten aanzien van de aanpak van vrij jeudwerk, dat de meerderheid der bestuursleden voorshands niet als een primaire taak voor Humanitas ziet, wordt vastgesteld, dat afdelingen van Humanitas, als zij dit wensen, de vrijheid hebben op dit gebied initiatieven te nemen en te experimenteren. De eventuele resultaten zullen, bij het bepalen van het beleid in de toekomst, door het hoofdbestuur in aanmerking worden genomen."

Voor de bovengenoemde commissie werden aangewezen: C.M. Swiebel, B. Drukker, P.A. Pols, Mej. L. Hijmans en C. Uitenbogaard. De commissie heeft inmiddels enkele malen vergaderd met haar gesprekspartners. De organisatievorm en de wijze van werkaanpak in de straks te vormen subsectie bijzonder jeugdwerk zullen mede afhangen van het resultaat van de besprekingen met "Het Anker" door de bovengenoemde commissie.

-0-

HUMANISTISCHE JONGEREN GEMEENSCHAP

Zeiltrektocht.

De afdeling Hilversum organiseert van 18 tot 23 of 30 augustus een zeiltrektocht.

Pinksterkamp.

Het Pinksterkamp wordt gehouden op 20, 21 en 22 mei op de "Witte Raaf" in Noordwijkerhout.

Studieweekend.

Op 17 en 18 juni wordt een studieweekend gehouden met als onderwerp: "Atoombewapening". Plaats van samenkomst: "Het van Nispenhuis" te Amsterdam.

-0-

HUMANISTISCHE JEUGDBEWEGING

Zeilkamp.

Er zullen twee zeilkampen worden gehouden, een van 15 tot 22 juli (plaats stond bij het opmaken van dit nummer nog niet vast) en een van 19 tot 26 augustus te Callantsoog.

Pinksterkamp.

Het Pinksterkamp wordt gehouden in de jeugdherberg in Arnhem; het zal staan in het teken van de kunst. Tom Hartsuiker zal een inleiding houden.

"Trefpunt".

Het blad van de H.J.B. heet "Trefpunt". Hierin vonden wij een serie van 4 artikelen, waarvan er nu twee verschenen zijn over een gesprek met de schrijfster Hella Haasse.

Verder wordt in het maartnummer medegedeeld, dat de H.J.B. een levendige briefwisseling onderhoudt met de Spinoza Youth Organization (S.Y.O.) in Israël.

-0-

STUDENTEN VERENIGING OP HUMANISTISCHE GRONDSLAG "SOCRATES"

Conferentie.

De landelijke voorjaarsconferentie, gehouden op 22 en 23 april jl, gewijd aan het onderwerp: "De mens en zijn zekerheden", is een succes geweest.

Nadat zaterdag een studentenforum, bestaande uit een protestant, een katholiek en een humanist, aan het woord was geweest, hebben wij zondagmiddag geluisterd naar: Prof. Dr. E.L. Smelik, Drs. H.J.M. Bouchette en de Heer P.N. Kruyswijk, die er in een forumdiscussie in slaagden ons van het begin tot het eind te boeien.

Zeilweekend.

Op 27 en 28 mei zal de afdeling Leiden een zeilweekend organiseren op de Kagerplassen.

-o-

HUMANISTISCH THUISFRONT

Tentoonstelling.

In het militair tehuis "Het Hunehuis" te Havelte is met Pasen de jaarlijkse kunsttentoonstelling gehouden, die zo langzamerhand een traditie begint te worden. De Meppeler Courant wijdde daar een zeer waardierend artikel aan. (Zie van Alle Kanten).

Subsidies.

De gemeente Den Haag zal waarschijnlijk tot een ander systeem van subsidie aan militaire tehuizen overgaan, in verband met de inkrimping van het garnizoen in Den Haag. Tot dusver werden alleen de in Den Haag gevestigde tehuizen gesubsidieerd. In beginsel kon ook het Humanistisch Thuisfront hiervan profiteren, maar aangezien dit geen tehuis in Den Haag heeft, kreeg het in feite niets.

B. en W. stellen nu voor de landelijke organisaties te gaan steunen, zodat ook het Humanistisch Thuisfront in aanmerking kan komen. Volgens het voorstel zal het subsidie f. 36.-- per tehuis bedragen.

-o-

HUMANISTISCHE WERKGEMEENSCHAP IN DE PARTIJ VAN DE ARBEID

"Vernieuwing".

Het maandblad van de Humanistische Werkgemeenschap, "Vernieuwing" heeft in zijn aprilnummer o.m. een artikel over de nalatenschap van Paster-nak (door H. Sandberg), de radiolezing van Drs. A. Vermeer over subsidiëring van de kerkebouw, en een artikel van M.G. Warffemius naar aanleiding van de uitlating van de Heer Beernink, voorzitter van de C.H.U., dat het Humanistisch Verbond een der grondslagen van de West-europese beschaving ondermijnt, n.l. het Christendom en dat de C.H.U. daarom niet zal medewerken aan het beschikbaar stellen van overheids gelden ten behoeve van activiteiten van het Verbond.

RADIOLEZINGEN

Lezingen in de maanden mei en juni voor de V.A.R.A.

- 21 mei : Dr.H. Jansen "Gerijpte mensen".
28 mei : Mr. M.G. Rood "Een man met de aktetas".
4 juni : H.J.J. Lips "Kunst, opvoeding en humanisme".

Lezing in de maand juni voor de A.V.R.O.

- 6 juni : Dr. V.W.D. Schenk "Titel nog onbekend."

-0-

HUMANISTISCHE LITERATUUR

Verschenen is het eerste nummer van jaargang 1961 van "Rekenschap", drie-maandelijks tijdschrift voor wetenschap en cultuur van de Stichting Socrates. Inhoud:

- Stoel : gedicht, J.W. Schulte Nordholt.
August Graf von Platen : gedicht, Wie legde ooit de hand op 't volle leven.
Merijn Trip : Het ogenmerk.
M. Hoogesteger : Enkele opmerkingen over straf, vergelding en determinisme.
M. van Blankenstein : De atoom, de mens en de mythe.
G. Kennan : De historici en de dichters.
Uit andere hoek.
Uit de tijdschriften.

-0-

Nagekomen bericht.

De Landdag in Ommen.

Het gewest Overijssel van het Humanistisch Verbond heeft de traditionele landdag op Hemelvaartsdag opnieuw georganiseerd.

Dit maal was "Ommen" de plaats waar een kleine 500 leden uit Noord-Holland - Utrecht - Gelderland - Overijssel en de drie noordelijke provincies elkaar ontmoetten.

Het hoogtepunt was een inleiding van de 2e voorzitter Mr.Dr. H.J. Roethof, die met grote aandacht werd gevolgd. Terecht, want op duidelijke wijze gaf hij zijn visie op de houding als humanist, in zijn ontmoeting met de medemens, die een andere levensovertuiging heeft.

De omlijsting viel zeer in de smaak. De dansgroep die op uitstekende wijze een groot aantal folklorische dansen uit de Oekraïne bracht, oogstte een ovatie van het dankbare publiek.

Met erkentelijkheid zullen velen op deze dag terugzien.

-0-

Nagekomen bericht.

Hare Majesteit de Koningin bezocht het A.H. Gerhardhuis (tehuis voor buitenkerkelijke bejaarden) te Amsterdam.

Op 5 mei hebben Hare Majesteit de Koningin en Z.K.H. Prins Bernhard het A.H. Gerhardhuis bezocht. Dit geschiedde nadat H.M. aanwezig geweest was bij de ingebruikstelling van de vrijheidsklokken. Bij het Koninklijk gezelschap bevonden zich, behalve minister-president Professor de Quay en de burgemeester van Amsterdam, de heer G. van Hal, nog vele andere autoriteiten. Het was de bedoeling dat dit gezelschap als gasten van de gemeente Amsterdam, enige tijd in het A.H. Gerhardhuis zou vertoeven om de burgemeester gelegenheid te geven het comité, dat het initiatief had genomen tot aanbidding van het vrijheidscarillon aan Hare Majesteit voor te stellen.

Direct nadat H.M. door het bestuur van het A.H. Gerhardhuis was ontvangen en nadat Haar door het dochttertje van de directeur, Heinie Bijleveld, bloemen waren aangeboden, liep het programma echter anders dan het plan was. De Koningin toonde namelijk zoveel belangstelling voor het huis, dat het officiële gedeelte van het programma op Haar verzoek onmiddellijk werd gevolgd door een korte rondgang waarbij enkele kamers, de ziekenafdeling en het activiteitenpaviljoen werden bezocht. H.M. toonde zich zeer onder de indruk van de opzet van het Gerhardhuis en van de vele ontplooiingsmogelijkheden die de bewoners in dit tehuis geboden worden. Bestuur, directie en bewoners hebben het Koninklijk bezoek zeer op prijs gesteld.

-o-

VAN ALLE KANTEN

Verslagen, reportages enz.

Het Congres van het Verbond in de pers.

Het Congres van het Humanistisch Verbond is in de Pers niet onopgemerkt voorbijgegaan. Van 18 dagbladen ontvingen wij een verslag van dit congres. Hieronder is ook Het Vrije Volk meegeteld, dat behalve het verslag in de maandagkrant ook nog een uitvoerige bespreking opnam in zijn rubriek Geestelijk Leven.

Vier dagbladen wijdden een afzonderlijk bericht aan het jaarverslag van het Verbond.

Het verslag van het congres in Het Vaderland lokte nog een ingezonden stuk uit, dat geplaatst werd met onderschrift van de Redactie (in de editie van 22 april) Ingezonden stuk plus onderschrift laten wij hieronder volgen:

"Humanistisch denken.

" Met alle waardering voor doel en streven van het Humanistisch Verbond en van het humanisme als zodanig moet mij toch van het hart, "dat de mening van de voorzitter van dit Verbond: "Wij zijn een oase "in de schotjeswoestijn", zoals die staat afgedrukt in "Het Vaderland" "van 17 dezer, blijk geeft van een grote mate van onevenwichtigheid. " In die zogenaamde schotjeswoestijn, waarmede ongetwijfeld de ker- "kelijke richtingen worden bedoeld, is ons leven eschatologisch be- "paald. In het humanisme bepaalt men zich tot het leven van elke dag "zodat van enige gelijkstelling geen sprake kan zijn.

" Het verschil tussen de kerkelijke en de humanistische doelstelling kan ik met een zeer sprekend voorbeeld toelichten.

" Een mijner kennissen genoot, volgens zijn zeggen, van de zeer verzorgde uitzendingen van de humanisten via de V.P.R.C., gaf in het gewone leven een voorbeeld van een goede levensopvatting, was m.a.w. een goed mens. De vraag blijft natuurlijk open of deze kennis ook zonder humanistische lezingen een goed mens zou zijn geweest.

" Nu kwam deze kennis te staan voor de doodsbarrrière en ik kon niet anders dan diep medelijden hebben met zijn angst voor het hiernamaals. Die angst was niet met een humanistisch praatje weg te nemen, helaas.

" Het humanisme geeft richtlijnen die een derivaat zijn van de Mozaïsche Wet en deze zijn dan gelijk aan die van de christen, doch laatstgenoemde wordt door zijn geloof in staat gesteld om de doodsbarrrière zonder vrees te overschrijden want hij heeft kennis aan Een, die hem voorgaat en binnenleidt in het Koninkrijk der Hemelen. Twee is nu eenmaal meer dan een."

" Zo goed als een Christen geen angst behoeft te hebben voor de dood, behoeft een humanist dat ook niet - zij het om geheel andere redenen. Heeft men die angst wel, dan is men of geen goed Christen of geen goed humanist. (Red. Het Vad.)"

-o-

Kunsttentoonstelling in Het Hunchuis. (Meppeler Courant)

De Meppeler Courant van 31 maart 1961 had een verslag van de opening van de kunsttentoonstelling in Het Hunchuis, het militair tehuis van het Humanistisch Thuisfront.

-o-

De collecte van Humanitas in Rotterdam (Rotterdams Parool).

Het Rotterdams Parool van 12 april wijdde de volgende waarderende woorden aan de collecte van Humanitas te Rotterdam.

" Er wordt nogal eens geklaagd over de jongelui van tegenwoordig, maar diezelfde jongelui hebben dan toch maar kans gezien zaterdag een enorm bedrag voor Humanitas bij elkaar te collecteren. Elfhonderd zestig jongeren van 15 tot 17 jaar hebben samen met zestig ouderen een opbrengst behaald van f. 20.900.--. Sommigen rammelden 's morgens om vier uur al met de bus (op de groentemarkt). Vorig jaar bracht de collecte f. 15.400.-- op, met aanzienlijk meer ouderen onder de collectanten."

-o-

Forumgesprekken (Het Brabants Dagblad).

Het Humanistisch Verbond te Oss organiseerde een forumgesprek over het boek van Szezesny. Het Brabants Dagblad van 15 maart had er het volgende verslag van:

"Humanist, protestant en katholiek te Oss:

"Interessant driemansgesprek over boek van dr. Szczesny.

" Op initiatief van de Gemeenschap Oss van het Humanistisch Verbond heeft gisteravond in hotel "Wilhelmina" een bijzonder interessant gesprek tussen christenen en humanisten plaats gehad, naar aanleiding van dr. Gerhard Szczesny's boek "De toekomst van het ongelooft". De gesprekspartners waren de algemeen voorzitter van het Hum. Verbond, dr. J.P. van Praag, de Ned. Hervormd predikant dr. M. Hansen uit Oss en de Dominicaan pater Kreykamp uit Nijmegen. De belangstelling, zowel van niet-christelijke als uit de protestantse en katholieke kringen, was uitzonderlijk groot.

"Boek stemt tot nadenken".

" Dr. van Praag leidde zijn visie op Szczesny's geschriften in met de verklaring, dat in dit boek "het recht om ongelovig (in de zin van niet-christelijk gelovig) te zijn, centraal is gesteld". Alleen al omdat een groot aantal ongelovigen zijn aandeel heeft in het maatschappelijke leven. Deze inleider bekleemtoonde ook de stelling van Szczesny, dat het grote aantal ongelovigen verklaarbaar is door "de ongelooftwaardigheid van het geloof". Ook wordt stelling genomen tegen het Christendom als cultuurmacht. Voorts duidde de voorzitter van het Hum. Verbond op het door Szczesny gesignaleerde veelvuldig voorkomende "klandestiene ongelooft". Van mensen, die wel de uiterlijke vormen in stand houden, maar de innerlijke beleving missen. De gevolgen van "klandestien ongelooft" zijn, aldus dr. van Praag niet onschuldig, omdat het een bewijs is van een tekort aan innerlijke kracht. Dit tekort bereidt de weg naar schijn-religie als fascisme en communisme. Waar nogal eens tegen Szczesny wordt aangevoerd, dat men in zijn boek het positieve element mist, verklaarde dr. van Praag in een persoonlijk gesprek van Szczesny te hebben vernomen, dat het hem uiteindelijk wel degelijk om iets positiefs gaat, maar, "dat ik eerst ruimte om me heen wil scheppen om het positieve bereikbaar te stellen".

"Zelfstandig

" In zijn visie op dit boek stelde dr. van Praag, dat de mens tegenwoordig veel meer dan vroeger zelfstandig is. En niet alleen heeft hij zich veel meer losgemaakt van de banden, die hem vroeger beschermden (kerkgemeenschap, dorpsgemeenschap, familiebanden enz.), maar zelfs in vele gevallen is hij losgestoten uit het cultuurpatroon waarin hij zich vroeger veilig voelde. De heer van Praag zei voorts van mening te zijn, dat waar vroeger de wil van God werd erkend, de mens zich thans veel meer van eigen verantwoordelijkheid bewust is om - aldus ook de kerngedachte van het humanisme - "worstelend met de situatie, waarin we geplaatst zijn, gezamenlijk te proberen het leven de moeite waard te maken". In dit opzicht zo vervolgde hij, "botsen wij nog te dikwijls tegen de façade van het christendom als cultuurmacht". In dit verband noemde hij een zekere discriminatie bij benoemingen als voorbeeld. Hij pleitte tenslotte dan ook voor meer verdraagzaamheid.

"Belijdenis.

" Dominee dr. M. Hansen zei na een ontleding van het boek van Szczesny niet te willen critiseren, "maar onze eigen belijdenis er

"naast te willen stellen en te proberen elkaar (beter) te verstaan".
"Ook hij achtte verdraagzaamheid noodzakelijk, omdat de niet-gelovigen
"een gemeenschap vormen, die ook haar belijdenis wil uitdragen. Het
"grootste bezwaar van dr. Hansen tegen Szczesny was, dat zijn strijd
"gaat tegen een bepaalde vorm van christendom als gevestigd insti-
"tuut en van daaruit komt tot verwerping van HET christendom. Dr.
"Hansen zei er ook niet van overtuigd te zijn, dat Szczesny voldoende
"de Bijbel heeft gelezen en geprobeerd deze te verstaan. Hij zag het
"essay van Szczesny als "een zelfbeschrijving van een godloze mens,
"die vanuit de Bijbel gezien het theïsme van het verstand belijdt".

"Verheugd.

" Pater Kreykamp stelde voorop verheugd te zijn met de verschijning
"van dit gisteravond zo uitvoerig besproken boek, in zoverre het de
"gelovigen tot nadenken moet stemmen over de wezenlijke inhoud van
"zijn geloofsbeleving. Het feit, dat het boek zowel in Duitsland als
"in Nederland ("zonder vragen aan de minister") kon verschijnen, is
"volgens deze spreker al een eerste bewijs, dat de meningsuiting van
"Szczesny niets in de weg is gelegd ("geen discriminatie dus"). Cri-
"tick had pater Kreykamp op Szczesny, waar deze spreekt over een
"groot aantal "schijn-ongelovigen" zonder daarvoor overtuigende argu-
"menten aan te voeren. Voorts was spreker van mening, dat de vragen
"die Szczesny oproept - het gaat over het zijn of het niet-zijn - die-
"per gaan dan de vragen die worden opgeroepen door de Reformatie, die
"de fundamenteën onaangeroerd laat. Waar Szczesny had laten weten,
"dat het er hem in zijn boek om te doen was ruimte te scheppen, vroeg
"pater Kreykamp naar de betekenis daarvan: "Kun je ruimte scheppen
"uit het niet of moet je dat uit een bepaalde overtuiging doen?"
"De critiek van Szczesny op de ethiek van het christendom bestreed
"pater Kreykamp omdat deze critiek zich richt op wat van buitenaf
"komt, terwijl het christendom van binnenuit moet komen. Overigens
"was spreker verheugd, dat meer en meer een einde gaat komen aan het
"christendom als cultuurmacht: "We gaan meer en meer naar een getui-
"genis, dat je vrijblijvend kunt aanvaarden of verwerpen". Het boek
"roept ook de vraag op of "de God waarin ik geloof echt is, of slechts
"bestaat in mijn projectie, mogelijk ingegeven door angst en vrees".

" Na deze door de vele aanwezigen met grote aandacht beluisterde in-
"leidingen volgde nog een discussie, waarbij steeds weer nieuwe ge-
"zichtspunten aan de orde kwamen. Maar de inleiders waren er alle drie
"dan ook wel bij voorbaat van overtuigd, dat deze gespreksavond niet
"zo maar tot een oplossing van vele zwaarwichtige problemen kon leiden.
"Daarmee is dit gesprek niet minder nuttig gebleken.

De Gelderlander.

De Gelderlander van 16 maart had eveneens van dit gesprek een uitvoe-
rig verslag.

De Vereniging van Vrijzinnig Hervormden en de Remonstrantse Kring te Vlissingen (De Prov. Zeeuwse Courant).

De Vereniging van Vrijzinnig Hervormden en de Remonstrantse Kring te
Vlissingen organiseerden een gesprek met een Humanist. De Prov. Zeeuwse
Courant van 22 april gaf er het volgende verslag van:

"Gesprek tussen humanisten en vrijzinnig-protestanten.

"Onder auspiciën van de Vereniging van Vrijzinnig Hervormden en Remonstrantse kring vond vrijdagavond in "Ophir" te Vlissingen een gespreksavond plaats. Sprekers op deze avond waren de humanist, de heer Scheltens en Ds. J. Laforêt, remonstrants predikant te Rotterdam. Deze avond was, blijkens mededelingen van beide sprekers, belegd om dichterbij elkaar te komen. De heer Scheltens schetste de humanistische levensovertuiging en hij schonk hierbij ook aandacht aan de overeenkomsten tussen het humanisme en het vrijzinnig protestantisme. Ds. Laforêt besprak hierna de remonstrantse levensbeschouwing en hij opperde vele vragen omtrent het humanisme. Hij laakte de afwijzende houding, die sommige groeperingen tegen het humanisme innemen. Beide sprekers waren van mening, dat er op bepaalde punten overeenkomst bestaat tussen humanisme en remonstrantisme. Na de pauze was er gelegenheid tot het stellen van vragen. Hierbij bleek, dat de belangstelling bij de aanwezigen voor dit onderwerp groot was."

-o-

Lezingen en beschouwingen.

Legerpredikant Ds. Zwarts over Humanistische geestelijke verzorging in het leger. (Trouw).

Ds. Zwarts waarschuwt tegen Humanistische geestelijke verzorging in het leger. Trouw van 6 mei jl. meldt het volgende:

"Tijdens de in Amersfoort gehouden achtste jaarlijkse bijeenkomst van het landelijk contact der gereformeerde garnizoenskerken (vrijgemaakt) heeft de Haagse legerpredikant, maj. Ds. H.J. Zwarts een toespraak gehouden, met als onderwerp: "Wat wil het Humanistisch Verbond met betrekking tot de geestelijke verzorging in het leger?".

"De spreker toonde zich met de beslissing van de minister ten aanzien van het afwijzen van een verzoek van het Verbond om raadslieden aan te stellen voor de geestverwante militairen en de buitenkerkelijken, ingenomen, doch wees de door de bewindsman gegeven argumentatie van de hand.

"Het Verbond heeft qua beginselverklaring geen recht op een geestelijke verzorging. Het beroep op het neutraliteitsprincipe is een fictie, omdat het Verbond in wezen a-religieus is. Het Christendom is voor het Humanistisch Verbond onaanvaardbaar en het ziet het geloof in God als een onaanvaardbare, overbodige en schadelijke zaak", aldus spreker, die een waarschuwing richtte tot ouders van militairen hun zoons niet naar de driedaagse vormingsconferenties van het Verbond te laten gaan, "hoezeer de drie daarvoor aan de militairen te verlenen verlofdagen ook verleidelijk zijn", besloot maj. Ds. Zwarts zijn toespraak."

-o-

Minister Korthals en de geestelijke verzorging in de IJsselmeerpolder. (Mens en Wereld en Het Vrije Volk).

Eindelijk is het zover, schrijft de heer C.H. Schonk in Mens en Wereld van 22 april, en hij vervolgt:

" We zijn begonnen met onze geestelijke verzorging in de IJssel-meerkampen. Vier jaar geleden hebben we de eerste besprekingen met de officiële instanties gehad. Na twee jaar hadden we in beginsel de toelating tot de geestelijke verzorging in de kampen verkregen. Toen kwamen nog de besprekingen over de subsidieregeling. Twee jaar duurde het voor we de beslissing daarover in handen hadden.

" Die beslissing is er nu: Er zal subsidie worden verleend naar rato van het aantal leden van het Humanistisch Verbond in de kampen. Formeel zijn we gelijkgesteld met de kerken. Ook deze krijgen subsidie naar rato van het aantal mensen dat zich als R.K., N.I. of Gereformeerd opgeeft. Materieel betekent de subsidieregeling dat het Humanistisch Verbond de kosten van de geestelijke verzorging praktisch geheel zelf moet dragen. Ziehier het besluit van een zich liberaal noemende minister van Waterstaat."

Het Vrije Volk.

Minister Korthals heeft hierover in de Tweede Kamer ook nog het een en ander gezegd naar aanleiding van de begroting. Het Vrije Volk van 23 maart schrijft hierover:

" Drs. Korthals bestreed de mening van Dr. Vermooten (P.v.d.A.) als zou het Humanistisch Verbond worden achtergesteld bij de subsidiëring van de geestelijke verzorging in de IJsselmeerpolderkampen. Het beschikbare bedrag van f.25.000.-- wordt verdeeld over de kerkgenootschappen en over het Verbond, dat naar rato van het aantal aangesloten kampbewoners meedeelt in de bijdragen. Gebleken is, aldus de bewindsman, dat van de arbeiders zeer weinigen lid van dit Verbond zijn.

" Dr. Vermooten noemde bij de replicken dit antwoord onbevredigend, omdat in de polders wel humanistische verzorging wordt gegeven, waarvan de kosten nu geheel voor rekening van het Verbond komen. De socialistische afgevaardigde bepleitte alsnog - echter vergeefs - voor deze kampen een soortgelijke regeling als geldt voor het werk dat onder het departement van Sociale Zaken ressorteert."

Wat zijn dan de bezwaren van het Humanistisch Verbond? Dat lezen we in het vervolg van het artikel van de heer Schonk, waarin hij o.m. zegt:

" Welke bezwaren hebben we tegen deze subsidieregeling, die toch het Humanistisch Verbond formeel gelijkstelt aan de kerken? Verscheidene! De regeling negeert volledig het probleem van de - groeiende - buitenkerkelijkheid. Voor de buitenkerkelijken wordt via deze subsidieregeling niets gedaan. Ook de kerken krijgen voor hun werk onder buitenkerkelijken niets betaald. Zolang we - kerken en Humanistisch Verbond - menen dat een geestelijke achtergrond noodzakelijk is voor het leven, en mensen in hun geestelijke noden alleen vanuit een geestelijke achtergrond kunnen worden geholpen, zolang kunnen we met een subsidieregeling die de buitenkerkelijken eenvoudig buiten beschouwing laat, geen vrede hebben. Of, om het met de woorden van Ds. Smits te zeggen, die deze bij een vroegere discussie over humanistische geestelijke verzorging in Woord en Dienst schreef:

" "Zo werkt de overheid er niet toe mee, dat buitenkerkelijke nihilisten christenen worden, maar dat nihilisten nihilisten blij-

"ven en ondermijnt ze aldus haar eigen (tijdens de oorlog zo hoog "geroemde) grondslagen..."

En verder:

" De koppeling van het subsidie aan het aantal aangesloten leden "is om nog een andere reden verwerpelijk. Zij doet onrecht "aan de eigen aard van de geestelijke "verzorging. Geestelijke verzorging is dienst aan de mede- "mens, vanuit een geestelijke achtergrond. Met werving van leden en "met propaganda heeft zij niets van doen, zoals op z'n minst de huma- "nistische geestelijke verzorging in een praktijk van 10 jaar in de "andere arbeiderskampen voor wie daaraan twijfelde, meer dan duide- "lijk kan hebben gemaakt.

" Met de koppeling aan het aantal leden dreigt een onzuiver com- "petitie-element van zieltjeswinnery, in de geestelijke verzorging te "worden binnengehaald. Welke gevaren daarin schuilen hebben onze "eerste ervaringen in de IJsselmeerkampen al duidelijk gemaakt: Ver- "scheidene mensen, die als godsdienstig staan ingeschreven, blijken "het in feite in het geheel niet te zijn. Bij een ontmoeting met drie "mannen op een kamer, waarvan er één als niet-godsdienstig stond in- "geschreven, bleken de twee anderen niet te begrijpen hoe op hun kaart "in de kampeartotheek een kerkgenootschap ingevuld kon staan.

" De subsidieregeling is ook in heel gewoon zakelijk opzicht on- "bruikbaar. De kosten van geestelijke verzorging houden hoegenaamd "geen verband met het aantal personen dat van die geestelijke verzor- "ging gebruik maakt. De kosten zijn afhankelijk van het aantal en de "ligging der kampen. Een bezoek aan een kamp voor 10 man brengt "precies evenveel reis- en andere kosten met zich mee als een bezoek "aan een kamp voor 100 man. Alleen daarom al gaat de regeling: sub- "sidie naar rato van het aantal leden, van een volkomen irrelevant "criterium uit.

" Het Humanistisch Verbond heeft niet nòg langer met zijn arbeid "in de IJsselmeerkampen willen wachten. Het heeft met de geestelijke "verzorging - en dus nu nagenoeg geheel op eigen kosten - een aan- "vang gemaakt. Het heeft de subsidieregeling alleen onder protest "en in voorlopigheid aanvaard. Hopelijk zal de minister van Water- "staat in de nabije toekomst met meer zin voor realiteit en recht "tegenover de vraagstukken van geestelijke verzorging staan."

-0-

Humanistische geestelijke verzorging voor jeudige delinquenten. (Het Eind- hovens Dagblad).

Vrijwel alle dagbladen hebben met grote koppen gewag gemaakt van de on- verwachte nederlaag van de rechterzijde bij de stemming over het amendement over Humanistische geestelijke verzorging voor jeudige delinquenten op de Kinderbeginselenwet. Het Eindhovens Dagblad van 8 mei zei er het volgende over:

" Bij de voortgezette behandeling van de nieuwe beginselenwet voor "de kindbescherming is dinsdag door de Tweede Kamer bij verrassing "een socialistisch-liberaal amendement aangenomen. Dit amendement, in- "gediend door Mr. Daams (P.v.d.A.), had een principiële strekking. "Het beoogde de in Rijksinrichtingen opgenomen minderjarigen de gele-

"genheid te geven ofwel aan godsdienst-oefeningen deel te nemen en
"godsdienstonderwijs te ontvangen ofwel deel te nemen aan bijeenkomsten
"onder leiding van humanistische verzorgers.

" Om zijn amendement ook voor de rechterzijde aanvaardbaar te maken
"had Mr. Daams - zelf katholiek - hieraan nog de bepaling toegevoegd,
"dat de minderjarigen, die tot een kerkgenootschap behoren, verplicht
"zouden zijn de godsdienstoefeningen en het godsdienstonderwijs van dit
"kerkgenootschap bij te wonen.

"Onaanvaardbaar.

" De confessionele partijen oordeelden het houden van humanistische
"bijeenkomsten voor minderjarigen in Rijksinrichtingen echter onaan-
"vaardbaar.

" De fractiebesturen zonden dan ook een dringende oproep aan de
"leden om bij de stemming aanwezig te zijn en tegen het amendement Daams
"te stemmen.

" Ondanks deze oproep was echter meer dan een kwart van de katholie-
"ke kamerfractie afwezig, zodat het amendement door samenwerking van
"64 socialisten, liberalen, communisten en pacifisten in de wet kon
"worden gebracht tegen de zin van slechts 59 aanwezige leden van de
"confessionele partijen. De C.H.-minister Beerman van Justitie had
"grote moeite, zijn ontstemming hierover niet al te erg te laten blijken.

"Vreemde situatie.

" Als gevolg van de aanneming van dit socialistisch-liberale amen-
"dement doet zich nu de merkwaardige situatie voor, dat in de inrich-
"tingen voor minderjarigen wel humanistische bijeenkomsten mogen wor-
"den gehouden, doch in de gevangenissen voor volwassenen niet.....

" Ondanks de aanvaarding van het amendement-Daams werd de nieuwe
"beginselenwet voor de kindbescherming toch door de Kamer aangenomen,
"waarbij alleen de christelijk-historischen en de staatkundig-gerefor-
"meerden tegen stemden."

In dezelfde editie (8 mei) werd op de gang van zaken commentaar geleverd door de redactie van het Eindhovens Dagblad. Zij vroeg zich af waar toch al die afwezige kamerleden (die nog telegrafisch waren opgeroepen volgens de redactie) wel waren, toen ze niet in de Kamer waren. De redactie meent, dat men van het K.V.P.-bestuur kan verwachten dat het de namen bekend maakt van de fractie-leden die niet aanwezig waren en van diegenen die niet aanwezig hadden kunnen zijn.

-0-

Rubrieken. (Het Parool).

In Het Parool van 28 maart verscheen de rubriek Nieuws uit de wereld van het Humanisme.

Het Parool schrijft naar aanleiding van het 15-jarig bestaan van het Humanistisch Verbond dat de zelfbewustheid onder buitenkerkelijken is toege-
nomen.

Verder geeft de rubriek een uitvoerig overzicht van het collecte-con-
flict tussen Humanistisch en Protestants Thuisfront te Den Haag.

Voorts bevat de rubriek een mededeling over de wijziging in het ontwerp
Mammoethwet over de eerbiediging van ieders levensovertuiging.

Het voorstel van het Humanistisch Verbond om geestelijke vorming mogelijk te maken voor de kinderen van niet-godsdienstige ouders, vanwege door de minister toegelaten genootschappen op geestelijke grondslag, is niet door de minister overgenomen, vermeldt Het Parool nog.

Tenslotte bevat de rubriek een beschouwing over De Vrije Gemeente en enkele mededelingen over de Bund Freireligiöser Gemeinde.

-0-

De Gelderlander.

De Gelderlander van 31 maart heeft weer zijn bekende rubriek "Buitenkerkelijk Humanisme."

De rubriek gaat in op de discussie, welke in Mens en Wereld heeft plaats gehad over de vraag of een Humanist een persoonlijk God kan aanvaarden. Aan het slot van het artikel zegt de schrijver:

" Naar onze mening verdient het thema van de redelijke verantwoording van de Godsaanvaarding in het gesprek tussen christenen en humanisten een centrale plaats. Wij hopen daarom, dat de thans aangevangen discussie in "Mens en Wereld" uitvoerig en vruchtbaar zal worden voortgezet, en een beetje diepzinniger of desnoods alleen maar wat meer genuanceerd dan tot nu het geval was."

Verder vermeldt de rubriek de plannen van het Humanistisch Verbond tot een Huwelijksbureau te komen en de medewerking van Humanitas en Humanistisch Verbond bij de S.O.S. dienst en op de telefoon.

Het artikel van Mr.Dr. Roethof in "Mens en Wereld" over de houding van minister Visser inzake de geestelijke verzorging in het leger wordt aangehaald en tenslotte de kritiek, welke in "Mens en Wereld" is geuit op de Morele Herbewapening.

-0-

Bevrijdend Denken over: Geestelijke verzorging in het leger.

Bevrijdend Denken van 8 april jl. wijdt een uitvoerig artikel aan de houding van minister Visser inzake de geestelijke verzorging in het leger en laakt deze houding scherp.

Kan een humanist in een persoonlijk God geloven?

In hetzelfde nummer van Bevrijdend Denken wordt de discussie in Mens en Wereld over de vraag of een humanist in een persoonlijk God kan geloven gereleveerd.

Collecte-ruzie P.I.T. - Humanistisch Thuisfront.

Bevrijdend Denken van 22 april laakt de houding van het P.I.T. inzake de collecte-kwestie in Den Haag.

Congres Humanistisch Verbond (Bevrijdend Denken).

In zijn artikelenserie over radicalisering van het Humanisme gaat de heer Jo Scheper in Bevrijdend Denken in op het congres van het Verbond. Hij schrijft het volgende:

"Congres Humanistisch Verbond.

" Op 15 en 16 april hield het Humanistisch Verbond zijn (voor de "eerste maal tweejaarlijks) huishoudelijk congres in Zwolle.

" In zijn congresrede beklemtoonde de algemeen voorzitter, Dr. J.P. "van Praag, het open karakter van het Verbond, waarin iedere opvat-"ting die met recht de naam humanisme draagt, haar plaats kan vinden. "Wij zijn erin geslaagd - aldus Van Praag - het Verbond te maken tot "een oase in de schotjeswoestijn, waar nog een open ontmoeting moge-"lijk is tussen mensen van verschillend temperament, verschillende "belangstelling en verschillende politiek, die gezamenlijk werken aan "een gemeenschappelijke taak: het wekken van het besef van volledig "mens-zijn in ieder mens.

" Tegelijk eist hij echter het in alle klaarheid aan de orde stellen "van de grondidee van het moderne humanisme, een verdere doordenking "ervan, en een verdere ontwikkeling in zijn concrete vormen. De men-"sen van vandaag - zo zegt hij - moeten hun plaats vinden in geheel "veranderde levensverhoudingen, waarop de oude patronen eenvoudig "niet meer passen. Voor die nieuwe oriëntering van de mens wil het "moderne humanisme de weg zoeken.

" Dan rijst bij mij direct de vraag: in hoeverre zijn deze twee aspec-"ten - dat van de openheid en dat van het willen vinden van nieuwe "levenspatronen - verenigbaar? Is het - bij alle sympathie die men "kan hebben voor deze anti-schotjes-geest - wel mogelijk om met zo'n "brede oriëntering van het humanisme te komen tot voor het gros van "alle leden aanvaardbare uitspraken inzake deze nieuwe patronen?

" Deze vraag kwam in het congres meermalen aan de orde.

" Zo was er bij de bespreking van de jaarverslagen de kritiek dat "er van het Humanistisch Verbond te weinig leiding uitgaat bij de "bezinning op de grote levensvragen.

" Drs. De Vries, een van de drie sprekers in de openbare zondag-"morgenbijeenkomst die gewijd was aan "Taak en toekomst van het humanis-"me", erkende ronduit de moeilijkheid voor een "open" organisatie om "te komen tot algemeen aanvaardbare uitspraken. Het alternatief is: "wel bepaalde uitspraken doen en daardoor het gevaar lopen van af-"splittingsen. Hij zei, in het midden te laten welke weg de gunstigste "is, maar pleitte voor waakzaamheid, opdat het Verbond in elk geval "b e w u s t zal kiezen welke weg het zal gaan: de allerbreedste "of de wellicht wat smallere. De toekomst is niet te voorspellen, "maar moet gekozen worden! - aldus spreker.

" Prof. Mr. A.D. Belinfante, een van de twee andere sprekers, noem-"de crematie en dienstweigering als voorbeelden. Het Humanistisch "Verbond spreekt geen voorkeur uit voor cremeren of begraven, noch "voor het wel of niet in militaire dienst gaan, maar wel pleit het "zeer nadrukkelijk voor het r e c h t om gecremeerd te worden en om "dienst te weigeren.

" Maar zo eenvoudig ligt het n i e t altijd!

" Moet het Humanistisch Verbond ook pleiten voor handhaving van "het recht om in een kapitalistische maatschappij te mogen leven, ter "wille van hen die winst willen maken?

" Ik erken dat de openheid van het Verbond een bredere en grotere, "kortom méér "medemenselijkheid" betekent. Dat is ontegenzeggelijk het "voordeel aan de ene kant. Maar aan de andere kant vraagt de vormge-"ving aan de komende wereld om bewustwording van nieuwe, andere moge-"lijkheden dan de historisch gegroeide. En houdt dat niet in dat het "moderne humanisme duidelijk maakt tussen welke mogelijkheden er te

"kiezen valt en hoe deze keuze naar humanistische maatstaven behoort te zijn? Zouden de fervente liberalen die het H.V. telt, dan niet gemakkelijk in conflict komen met de even vurige socialisten? Toch zal, wil het moderne humanisme zijn taak vervullen, een uitspraak omtrent de aan het maatschappelijk bestel te stellen eisen, mijns inziens onontkoombaar zijn.

" Het rationeel-humanisme is een stroming binnen het moderne humanisme. In Nederland is deze stroming deels zelfstandig georganiseerd in "De Vrije Gedachte", deels opgenomen in het Humanistisch Verbond.

" Is deze situatie wenselijk? Moet zij gehandhaafd blijven?

" Hoe "o p e n e r" en dus b r e e d e r een beweging is, des te minder ver kan zij gaan met het doen van uitspraken in bepaalde vraagstukken; des te eerder splitsen zich immers de opvattingen van hen die van die beweging deel uitmaken.

" Wat door een eventueel opgaan van het als zodanig georganiseerde "rationele humanisme ("De Vrije Gedachte") in het wijdere verband van het moderne humanisme (het Humanistisch Verbond) aan de ene kant gewonnen zou kunnen worden door een bundeling van krachten, kan aan de andere kant verloren gaan door een halt moeten houden waar men anders nog verder had kunnen gaan. Korter gezegd: wat gewonnen wordt in de breedte, gaat verloren in de diepte van de doordringing in de problemen.

" Dit laatste is echter alleen maar een werkelijk verlies, en dus alleen maar wáár als deze diepere doordringing ook inderdaad bestaat, of in de toekomst te verwezenlijken zou zijn.

" In mijn publicaties sinds midden 1960 heb ik getracht daartoe een weg (ik beweer niet: de weg) te wijzen. Mocht de afzonderlijke rationeel-humanistische organisatie echter toch te zwak zijn om deze (of een andere) weg te gaan - verder dan tot daar waar het Humanistisch Verbond halt moet houden - dan zie ik voor haar geen bestaansrecht meer.

" Deze zwakheid is niet in de eerste plaats een zaak van het aantal, maar veel meer van kwaliteit, van élan en van offerbereidheid, en ook van... aantrekkingskracht."

-o-

INTERNATIONAAL NIEUWS

(Nagekomen)

A m e r i k a .

De ook bij ons bekende Dr. M.I. Spetter is in maart gestart met een wekelijks radioprogramma voor de omgeving van New York over geestelijke vorming in Humanistische zin.

Verenigd Koninkrijk.

In 1959 werd de University Humanist Federation opgericht, die zich sindsdien voorspoedig ontwikkeld heeft. In januari 1960 hield men een conferentie en ook in januari 1961 heeft men dat gedaan. Het onderwerp was nu: "Sociale en politieke problemen, gezien vanuit Humanistisch standpunt". R.F. Atkinson sprak over: "Taalkundige benadering van sociale en politieke problemen". Deze spreker zette uiteen hoe dikwijls in allerlei verklaringen de logica, het feitelijke en de waardering door elkaar gehaald worden.

I. Ascher sprak over Humanisme en politiek. Het Humanisme spreekt duidelijker tot ons in persoonlijke verhoudingen dan in de politiek, waar de dingen altijd zo uitermate gecompliceerd zijn. Het Humanisme wil vrijheid en gelijkwaardige levensomstandigheden voor alle volken, maar wij zullen de bestaande verschillen niet geheel en al kunnen doen verdwijnen. Hector Hawton, de redacteur van The Humanist, wees er in de slotzitting op dat de godsdienstige organisaties in de Britse studentenwereld zeer sterk zijn en vele betaalde krachten hebben, maar dat de Humanistische studentenorganisatie een zeer bemoeidigende start heeft gehad.

Het verschijnsel dat het woord Humanisme steeds meer wordt gebruikt voor het aanduiden van een niet-godsdienstige levensovertuiging doet zich ook bij onze Britse overburen voor. In the Humanist van mei 1961 haalt de redacteur Hector Hawton een correspondent uit The Times Literary Supplement aan, die over dit verschijnsel schreef onder de titel: "Is het te laat om een nobel woord te behoeden voor ontaarding?". Deze correspondent schreef verder: "In de laatste jaren is er een gewoonte ontstaan, te spreken van Humanisme in plaats van atheïsme." Een organisatie van vrijdenkers, zo gaat deze correspondent verder, waarvan Sir Julian Huxley, geloof ik, het hoofd is, omschrijft Humanisten als degenen die geloven in de broederschap der mensen, terwijl ze ieder bovennatuurlijk element in het universum ontkennen. Maar, zo gaat de schrijver in The Times door: "De almachtige zelf is Humanist, omdat hij vlees geworden is".

Hector Hawton tekent hierbij aan dat, of men het nu wil of niet, het woord Humanisme ingang heeft gevonden, juist voor buitenkerkelijken. Hij is dankbaar dat hiermee meer nadruk wordt gelogd op wat deze groep wel wil dan op hetgeen ze niet gelooft. Ik kan alleen maar niet begrijpen, waarom de Christenen deze benaming zich zo graag willen toeëigenen. Is het hun niet voldoende Christenen te worden genoemd? vraagt Hector Hawton.

B e l g i ë.

In het tijdschrift van het Belgisch Humanistisch Verbond "Het Vrije Woord" van 15 april 1961 lezen we hoe de lessen in de zedenleer, die aan de openbare scholen worden gegeven aan de kinderen van buitenkerkelijke ouders, voor zover zij daar prijs op stellen, worden beoordeeld door katholieken, die de schoolkinderen van deze lessen wensen af te houden:

In een atheneum in West-Vlaanderen konden wij in het godsdienst-schrift van een leerling uit de 4e Moderne het volgende lezen:

- "- Zonden tegen het eerste gebod:
- " Tegen het geloof:
- " 1. Gevaarlijke lezingen, films, enz.
- " V.b. uitzendingen van het "Vrije Woord", vergaderingen van het Humanistisch Verbond.
- " 2. Omgang met niet-gelovigen.
- " 3. Kennis van het geloof verwaarlozen, b.v. geen godsdienst volgen.
- "- Plichtenleer of zedenleer:
- " Men onderscheidt: de zogenaamde lekenmoraal (het schoolvak zedenleer) bevat slechts een deel van de natuurlijke zedenleer; immers
- " God wordt uitgesloten.
- " Men leert er niets, dat verkeerd is, maar de lekenmoraaluitzendingen van radio en T.V., verzorgd door het Humanistisch Verbond, zijn wel tegen de godsdienst gericht.
- " De lekenmoraal heeft een onvoldoende gezag. Zij geeft in tegenstelling met de kerk (zie hemel en hel) onvoldoende beloningen en straffen".